

Nejvýznamnější akce souvisejí s připojením a vyvedením nového zdroje z Elektrárny Ledvice, tj. zahájení realizace nové zapouzdřené rozvodny R 420 kV v transformovně Chotějovice a zahájení výstavby dvojitého vedení 400 kV V480 Chotějovice – Výškov s plánovaným dokončením a uvedením do provozu v roce 2011. Plánovaný investičních prostředků na rok 2010 je 2 535,3 mil. Kč. Od roku 2011 a v dalších letech se plán investičních prostředků pohybuje již kolem 4 mld. Kč. V budoucnu lze očekávat výstavbu vedení pro připojení nových zdrojů především na úrovni distribuční soustavy. Názorným příkladem jsou obnovitelné zdroje, např. větrné farmy a fotovoltaické elektrárny, jejichž výstavba se plánuje v oblastech s poměrně malou hustotou zasíťování.

5.2 Trh s plynem v roce 2009

5.2.1 Úroveň dodávek a spotřeby zemního plynu v roce 2009

V průběhu celého roku 2009 probíhalo zásobování zákazníků zemním plynem v České republice plynule, bez ohledu na nedodávky přes Ukrajinu v lednu 2009, podle prvního odběrového stupně v I.-III. čtvrtletí a podle základního odběrového stupně ve IV. čtvrtletí roku v poměru 58,8 procent z Ruské federace, 34,6 procent z Norského království a 6,6 procent ze Spolkové republiky Německo.

Lokálně byl vyhlášen stav nouze pouze při destrukci vysokotlakého potrubí distribuční společnosti ZČP Net, s. r. o. dne 27. ledna, v přilehlých obcích tak bez dodávek plynu zůstalo krátkodobě 1 724 odběratelů.

Skutečná spotřeba zemního plynu v roce 2009 dosáhla výše 8 161 mil. m³ (tj. 7,41 Mtoe), což představuje snížení o 6 procent proti roku 2008. Přepočtená spotřeba pomocí měsíčních teplotních normálů a teplotních gradientů spotřeby činila 8 313 mil. m³ (tj. 7,54 Mtoe) a vykazuje meziroční pokles o 9,4 procenta.

Tabulka č. 15 Vyhodnocení zdrojů a spotřeby zemního plynu v České republice.

	[údaje v mil. m ³ , 15°C]			[údaje v Mtoe]		
	rok 2009	rok 2008	rok 2007	rok 2009	rok 2008	rok 2007
Nákup celkem	8 886	8 687	8 733	8,05	7,88	7,92
PZP zahraniční těžba	+255	+455	+483	0,23	0,41	0,44
PZP zahraniční vtláčení	-485	-444	-549	-0,44	-0,40	-0,49
PZP ČR těžba	+1 970	+1 375	+1 653	1,78	1,25	1,65
PZP ČR vtláčení	-2 321	-1 509	-1 362	-2,10	-1,37	-1,23
dodávka MND Hodonín	105,1	102,8	77,6	0,09	0,09	0,005
povrchová degazace OKD Paskov	8,2	13,8	18,8	0,04	0,04	0,01
Dodávky celkem	8 669,8	8 692,5	8 378,8	7,86	7,88	7,59
Bilanční rozdíl (změna akumulace, vlastní spotřeba)	-40,6	-0,6	-46,7	-0,03	-0,005	-0,04
Spotřeba celkem	8 161	8 685	8 653	7,41	7,88	7,84

Pozn.: konverzní faktor dle IEA 1 mld.m³ = 0,907 Mtoe

Zdroj: Bilanční centrum

U zdrojů do celkového instalovaného výkonu 1 MW lze ze strany výrobce také uplatnit daňové prázdny (tax holidays) po dobu prvních pěti let provozu.

5.1.4 Pobídky pro vytvoření nových kapacit

Zákon o OZE představuje významný posun pro rozvoj výroby elektřiny z těchto zdrojů. Výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů mají od roku 2006 v souladu se zákonem o OZE možnost volby mezi výkupem elektřiny za garantované výkupní ceny ze strany provozovatelů regionálních distribučních soustav nebo provozovatele přenosové soustavy nebo příspěvkem k tržní ceně elektřiny (systém tzv. zelených bonusů). Výši výkupních cen a zelených bonusů stanovuje každoročně ERÚ. Dle zákona o OZE nesmí hodnota výkupních cen meziročně klesnout o více než 5 procent a musí být zachován základní princip podpory obnovitelných zdrojů energie, což je návratnost investice do 15 let. Podporu prostřednictvím výkupních cen nelze uplatňovat v případě společného nebo paralelního spalování biomasy a fosilního paliva. Ze strany provozovatelů regionálních distribučních soustav nebo provozovatele přenosové soustavy je povinnost přednostního připojení výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Novela energetického zákona o OZE v roce 2009 zároveň poprvé od roku 2006 upravila podporu výroby elektřiny při kombinované výrobě elektřiny a tepla, která je pro všechny kategorie zdrojů realizována pouze prostřednictvím příspěvků k tržní ceně. Zároveň však byla nově zavedena podpora pro výrobu elektřiny z druhotných zdrojů, která je taktéž realizována prostřednictvím příspěvků k tržní ceně elektřiny.

5.1.5 Investice do oblasti přenosu

V průběhu roku 2009 pokračovala obnova, modernizace a automatizace stávajících zařízení přenosové soustavy a zabezpečení jejich spolehlivosti a bezpečnosti i s ohledem na životní prostředí. Na investiční výstavbu bylo v ČEPS, a. s. v tomto roce vynaloženo celkem 2 146,7 mil. Kč.

Významnou investiční akcí v hodnotě 93,5 mil. Kč byla urychlená výstavba nového transformátoru ve stanici TR Lískovec, a tím posílení transformačního výkonu z přenosové soustavy do sítí 110 kV v oblasti Ostravska. Pro pokrytí plánovaného nárůstu spotřeby této oblasti v dalších letech byla v letošním roce ve vzájemné koordinaci s provozovatelem distribuční soustavy zahájena výstavba nové transformovny 400/110kV Kletné s předpokládaným uvedením do provozu v roce 2011.

V roce 2009 pokračovala postupná modernizace stávajících transformoven přenosové soustavy a jejich přechod do režimu dálkového ovládní. Do tohoto režimu byly převedeny transformovny Týnec nad Labem a Sokolnice. Rekonstrukce pokračovala u transformoven Dasný, Krasíkov a Výškov (hodnota investičních prostředků u těchto akcích činila cca 500 mil. Kč). V rámci obnovy stávajících transformačních vazeb byly v tomto roce instalovány nové transformátory v transformovnách Krasíkov, Řeporyje, Vítkov a Výškov za cca 330 mil. Kč. V systému vedení 220 kV pokračovala modernizace v celkovém objemu cca 350 mil. Kč (modernizace vedení V221/222 V204, V207 a V001/002). V systému 400 kV investovala společnost v akcích dokončovaných nebo připravovaných modernizací vedení, úprav křižovatek a zesílení ocelových konstrukcí celkem cca 76 mil. Kč.

V souvislosti s předpokládanou výstavbou nových zdrojů vyplývající ze schválené Politiky územního rozvoje ČR a tím vyvolaným nárůstem požadavků na připojení do přenosové soustavy byl v roce 2009 vytvořen Strategický investiční program do roku 2022. Charakteristika investic v dalších letech je na základě tohoto programu dána vysokým nárůstem investičních prostředků a to především do rozvoje přenosové soustavy.

5.1.2 Instalovaný výkon

Celková hodnota instalovaného výkonu elektráren v České republice k 31. prosinci 2009 byla 18 326 MW, kdy přibližně 58 procent výkonu elektráren bylo připojeno přímo do přenosové soustavy a 42 procent do distribučních soustav. Struktura zdrojů dle velikosti instalovaných výkonů v r. 2009 je uvedena v tabulce č. 14.

Tabulka č. 14 Struktura zdrojů dle velikosti instalovaných výkonů v r. 2009

Typ zdroje	Velikost instalovaného výkonu	Podíl v %
Parní elektrárny	10 720 MW	58,5
Jaderné elektrárny	3 830 MW	20,9
Vodní elektrárny vč. přečerpávacích	2 183 MW	11,9
Plynové a paroplynové elektrárny	935 MW	5,1
Alternativní zdroje	658 MW	3,6

Zdroj: Energetický regulační úřad

V roce 2009 se zvýšil celkový instalovaný výkon elektráren oproti roku 2008 o 602 MW. Z toho instalovaný výkon parních elektráren včetně kogenerace vzrostl proti roku 2008 o 35 MW, instalovaný výkon plynových a spalovacích elektráren se meziročně zvýšil o 37 MW. U obnovitelných a alternativních zdrojů došlo k celkovému meziročnímu nárůstu výkonu o 468 MW. Instalovaný výkon vodních elektráren v meziročním srovnání klesl o 9 MW. U alternativních elektráren došlo k poklesu o necelých 10 MW. Více než 425 MW tvořilo zvýšení výkonu u fotovoltaických elektráren.

Uvedeného zvýšení celkového instalovaného výkonu (602 MW) bylo tedy dosaženo převážně investicemi do výstavby fotovoltaických elektráren.

V nejbližších třech letech (do roku 2012) se nepředpokládá uvedení žádného nového velkého zdroje s instalovaným výkonem nad 50 MW spalujícího fosilní paliva či využívajícího jadernou energii do provozu. Z důvodů stálé podpory obnovitelných zdrojů lze očekávat výstavbu většího počtu těchto zdrojů o menších jednotkových výkonech. V podmínkách České republiky má největší perspektivu rozvoje spalování biomasy v lokálních teplárnách, v omezené míře lze také očekávat výstavbu malých vodních a větrných elektráren. Pro ostatní obnovitelné zdroje nejsou na území České republiky vhodné, resp. optimální, podmínky. Přesto zaznamenáváme zvýšený zájem o fotovoltaické elektrárny vlivem významného poklesu investičních nákladů. V nejbližších několika letech lze očekávat další výstavbu elektráren využívajících obnovitelné zdroje až do celkové výše několika stovek MW instalovaného výkonu.

5.1.3 Schvalovací kritéria pro nové zdroje

Výstavbu nového energetického zdroje lze zahájit na základě získání stavebního povolení vydaného místně příslušným stavebním úřadem. Jednou z hlavních podmínek vydání stavebního povolení je předložení odborné studie dokazující, že nový zdroj nemá negativní vliv na životní prostředí. Výrobce elektrické energie má právo připojit a provozovat své zařízení k elektrizační soustavě po splnění podmínek připojení definovaných příslušnou energetickou legislativou a na základě získání licence na výrobu elektřiny, kterou vydává ERÚ. Rovněž má právo dodávat elektřinu v souladu s pravidly provozování distribuční, resp. přenosové soustavy (Grid Code). Podmínkou získání licence na výrobu je především souhlas s uvedením zařízení do provozu a dále prokázání profesní a finanční způsobilosti k provozu výroby.

Pro nové zdroje není obecně zavedena obligatorní investiční podpora ze státního rozpočtu, určité dotace lze však získat od státu a fondů po splnění požadovaných podmínek.

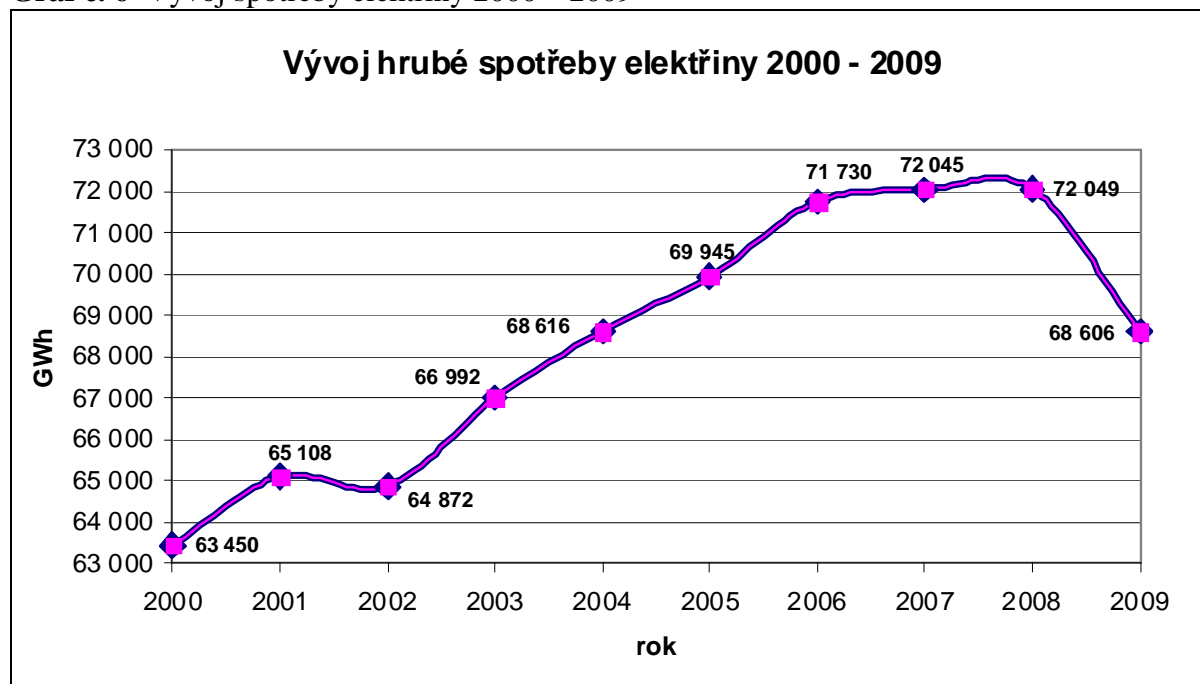
5 Bezpečnost dodávek

5.1 Trh s elektřinou v roce 2009

5.1.1 Spotřeba elektřiny a roční maximum zatížení soustavy

V roce 2009 se trend dosavadního mírného nárůstu tuzemské spotřeby elektřiny z předchozích let změnil. V důsledku ekonomické krize došlo k jistému poklesu hlavně u velkých průmyslových odběratelů.

Graf č. 6 Vývoj spotřeby elektřiny 2000 – 2009

Zdroj: Energetický regulační úřad

Celková tuzemská (hrubá) spotřeba elektřiny včetně ztrát v sítích a spotřeby na přečerpání dosáhla v roce 2009 hodnoty 68,6 TWh, což znamená pokles o 4,8 procenta ve srovnání s rokem 2008. Na celkovém poklesu se nejvíce podíleli velkoodběratelé, a to 9 procenty. Spotřeba maloodběratelů a domácností poklesla pouze o 0,4 procenta. Ročního maxima zatížení soustavy bylo dosaženo dne 14. ledna 2009 v 17 hod. s brutto spotřebou ve výši 11 159 MW. Ve srovnání s rokem 2008, kdy roční maximum spotřeby dosáhlo dne 14. února v 15 hod. hodnoty 10 880 MW, to bylo o 179 MW (o 2,6 procenta) více. Na pokrytí tuzemské spotřeby se import elektřiny ze zahraničí podílel téměř stejně, jako v předchozím roce (celkově bylo importováno pouze o 101 GWh více). Na straně výroby byl během celého roku patrný vliv preference obnovitelných zdrojů ve výrobě elektřiny, zejména solárních elektráren, a to v důsledku legislativních opatření na jejich podporu.

Dosažená spolehlivost výkonové bilance elektroenergetické soustavy České republiky odpovídá požadavkům na racionální hodnoty spolehlivosti. Bezpečný provoz soustavy (podpůrné služby) lze ve střednědobém časovém horizontu i přes dlíčí nárůst potřeb zajistit. V provozu zdrojů při pokrývání diagramů zatížení a predikovaného salda se nevyskytují s výjimkou možných výrazných odchylek ve výrobě v přímořských větrných elektrárnách žádné anomálie.